

**УНІКАЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ТАЛАНТУ ВИДАТНОЇ
СПІВАЧКИ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА, НАРОДНОЇ АРТИСТКИ
УКРАЇНИ, ПРОФЕСОРА НАДІЇ ПАВЛІВНИ КУДЕЛІ
(ДО 85 - ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

Побережна Я. І.,

Заслужена артистка України,

доцент кафедри теорії та методики постановки голосу

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

НПУ імені М. П. Драгоманова.

Педагогічний талант професора кафедри теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв ім. Анатолія Авдієвського НПУ ім. М.П. Драгоманова Надії Павлівни Куделі був сформований, насамперед, потужним генетичним виконавським талантом співачки. Вона була солісткою Національної опери України, видатною майстринею вокального мистецтва, яка здобула великий сценічний досвід, довготривалу сценічну виконавську практику в різних жанрах (опанувала оперний, камерний, хоровий репертуар, який виконувала на кращих сценах країни і за її межами).

Основою теоретично-педагогічних постулатів Надії Павлівни була методика її викладача, професора Київської консерваторії Марії Едуардівни Донець-Тессейр (1894-1974). Будучи студенткою, Надія Куделя старанно навчалася в класі майстра-педагога, виграла Всесоюзні та Міжнародні вокальні конкурси, а закінчивши консерваторію, була направлена (як найстаранніша студентка) до Італії навчатися у Римській Музичній Академії. Там вона вдосконалювала вокальну техніку на протязі двох років.

Маючи такий потужний бекграунд, довготривалу високомайстерну сценічну практику світового рівню, величезне бажання ділитися досвідом, Н. П. Куделя у 1989 році почала свою педагогічну діяльність у стінах Університету ім. М.П. Драгоманова. Працюючи на протязі 32 років доцентом і професором по класу вокалу, вона виховала цілу плеяду високо

кваліфікованих викладачів вокалу, вчителів музики, артистів хору, солістів театрів. Н. П. Куделя сформувала власну методика, вивірену систему розвитку вокального звучання з досконалою технікою і високою культурою виконання музичних творів та сценічною естетикою співака-артиста.

Вагомий вплив на виконавську та педагогічну діяльність Н. П. Куделі відіграв контакт з методиками інших викладачів, які були учнями професора Київської консерваторії, Народної артистки УРСР Марії Едуардівни Донець-Тессейр. Це фахівці європейських навчальних закладів: професор Варшавського музичного училища О. Мишуга, професор Віденської консерваторії Форстен, професор Міланської консерваторії Вітторіо Ванцо. Європейсько – італійське походження вокально - технічних прийомів, виконавських навичок та методичних принципів дало можливість цим педагогам сформувати найдосконалішу школу вокально - педагогічного мистецтва, яка які успадкувала, вдосконалила та доповнила її новими прогресивними тенденціями. Продовжують розвивати цю школу на кафедрі теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв ім. Анатолія Авдієвського Є. Колосова, Є. Войта, О. Нагорна, Я. Побережна.

Всі учні професора Н. П. Куделі – це навчені співаки, з досконалим володінням вокальної техніки, з естетичним вихованням та повним спектром артистичних навичок. Рівень вокального розвитку дозволив їм професійно працювати в Національних хорових та театральних колективах на високому рівні, здобувати державні нагороди.

Методика професора Н. П. Куделі включає в себе чітко сформовані вправи (розспівки) з різними технічними завданнями для всіх типів голосів, багаточисленний різноманітний репертуар, з поступим підвищенням складностей. Всі етапи розвитку голосу в її методиці мають детально розроблену систему технічно-методичного впливу на голос у певний етап його розвитку. Все має свою закономірність, зв'язок і поетапність. Кожний прийом і методична задача шліфується тривалий період, маючи шкалу підсилення і зростання у межах таланту і генетики. Велике значення професор приділяє

гнучкості і рухливості голосу, на це налаштована спеціальна техніка (система), яка розвиває і налаштовує голос на віртуозність. Вірно підібрані вправи, ретельний контроль за розвитком, вчасний перехід на інший щабель – створює систему досконалостей методики професора Н. П. Куделі.

Першочерговою вимогою професора є детальна підготовка студента до заняття (ретельне вивчення вокального матеріалу, детальна робота над нотним і літературним текстом, розбір граматики і фонетики). Наталія Павлівна володіє італійською мовою і завжди шліфує вимову студентів. Велику увагу вона приділяє гігієні голосу, правильному розподілу напруги на голосові зв'язки, що дозволяє вивчати матеріал з невеликим навантаженням на зв'язки, перекладати контроль на слуховий аналізатор та вивчення нотного тексту за допомогою фортепіанного виконавства – награвання мелодії з мінімальним використанням голосу.

Бездоганне володіння текстом дає можливість сприймати вокально-технічні вказівки з повноцінним засвоєнням та вільним мисленням. Після детального аналізу форми та агогіки професор у своїй методиці формує етапи розвитку вокально-технічного розвитку. При цьому послідовно опрацьовується кожна група м'язів дихального та звуко-утворювального процесу, системно розширюється вокальне мислення і накопичення можливостей виконавця. Постійні покази власним голосом – фрагментів вокальних творів викладачем сприяють кращому засвоєнню матеріалу і активують пам'ять студента, підсилюють першу складову навчання – доступність знань та умінь. Ідеальна вокальна демонстрація співу відразу формує високий щабель заданої проєкції співочих вправ та творів. Правильний розподіл технічних навантажень, системних повторів та закріплень матеріалу дають комплексний вивірений результат вокального розвитку. Разом з тим багаторічний досвід сценічної творчої діяльності професора Н. П. Куделі формує у студентів чіткі орієнтири артистичної поведінки виконавця.

Методичні настанови Н. П. Куделі включають в себе роботу над формою твору, драматургією та важливими музичними деталями (відчуття пауз,

фермат, темпових відхилень, агогічних нюансувань), що вимагає від початківця чуттєвого сприймання та і вмінь. Усі деталі оговорюються, шліфуються і опрацьовуються. Викладач велике значення приділяє естетичному вихованню співака на сцені, вказуючи на головні критерії та важливі елементи артистичної поведінки. Методика професора Н. П. Куделі свідчить про високі педагогічні результати і являється однією з найкращих у системі вокальної педагогіки.

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ

Тоцька Л. О.,

кандидат педагогічних наук,

професор кафедри теорії та методики постановки голосу

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

НПУ імені М. П. Драгоманова.

Однією з тенденцій розвитку сучасної вищої освіти є її спрямованість на особистість людини. Така орієнтація виявляється у тому, що для модерного університету стає важливим не лише знання, уміння та навички, які повинен отримати здобувач вищої освіти, а й розкриття його особистісного професійно-творчого потенціалу, створення ситуацій вибору і успіху, що дозволяє майбутньому фахівцю знайти свій шлях навчання та розвитку. Адже, на сучасному етапі, у відповідності з проголошеними принципами гуманізації та демократизації суспільства, визнається вільна, розвинена і освічена особистість, здатна жити і творити в умовах постійно мінливого світу.

Ми вважаємо, що нинішня українська педагогічна наука і практика знаходиться на стадії переходу від моделі уніфікованої освіти до варіативної та особистісно-орієнтованої, яка, з одного боку, визначає збереження єдиного освітнього простору в країні, що забезпечує гарантований рівень підготовки, а